

Hva er samenes historie?

Jan-15

Av Jarl Hellesvik

Hammerfest

«Vi kom først» er ei kjent, samepolitisk parole. Noen av Sametingets støttespillere hevder til og med at samene bebodde kysten av Nord-Norge allerede for omkring 10 000 år siden.

Hva er sannheten?

I en ganske så fersk vitenskapelig-, doktorgradsavhandling av Mikko K.Heikkilä, avlagt ved universitetet i Helsinki, sommeren 2014, under tittelen «**Bidrag til Fennoskandiens språklige forhistoria i tid og rum**» konkluderer forfatteren ganske så annerledes om samenes historie enn ovenfor nevnte budskap. (Avhandlingen finnes utlagt på nettet.)

Heikkilä sin innfallsvinkel er språkvitenskapelig (lingvistisk).

Jeg skal i det følgende gjengi og omtale noen av hans vitenskapelige konklusjoner.

Forskeren hevder at samene er språklige etterkommere av uraliere som vandret vestover og inn i de nord-vestlige områdene av det som er dagens Russland (Ladoga-Onega-områdene) og deretter inn i de sørlige delene av Finland. Han skriver at disse menneskene snakket et vesturalsk språk som var de østersjøfiske og samiske språkernes urstadium. (s.267). Han skriver blant annet at «I områdene av det nuvarande södra Finland och ryska Karelen har samernas språkliga förfäder bott....»

Heikkilä forteller også at det ikke er noen enighet blant språkforskerne om når det ursamiske språket oppsto. Slutningene om når dette skjedde, går fra om kring 1500 år f.Kr.f. til omkring år null(s.40)

Han hevder også å ha språkvitenskapelige bevis for at de ursamisktalende kom til områder på Nordkalotten TIDLIGST omkring år null, men at de kan ha kommet dit senere. (s.118) Han skriver at ursamisk ble snakket i Sør-Finland så sent som omkring 500 e.Kr.f.(s.162)

Heikkilä hevder også å ha bevist at det ursamiske språket ble oppsplittet omkring år 500 e.Kr.f.(s.128) Dette betyr igjen at de samiske språkene har oppstått en gang etter dette tidspunktet.

Han forteller at samene har bodd lenge og kontinuerlig i dagens Finland, men at det ikke var i de områdene av Finland hvor de nå bor (Lappland.), men lengere sør.(s.136)

Heikkilä konkluderer slik: «I ljuset av dagens vetenskapliga kunskaper är samiskan inte något riktigt Nordkalottens ursprungsspråk i ordets sanna bemärkelse, för Nordkalotten har tidigare bebotts av andra, utdöda folkslag och samernas språkliga förfäder var ingalunda de första människorna där.»(s.136).

Dette er en helt annen historiefortelling om samenes historie enn den propagandaparola vi har hørt i flere tiår fra toneangivende samepolitisk hold om at «Vi kom først!».

Og en interessant detalj til slutt: Heikkilä forteller at de tidligere skandinavenes eldste navn på både urfinner og ursamer har vært finn (lat. Fenni, gr. Phinnoi) (s.136)», og at ordet lapp opprinnelig var en fellesbetegnelse på mennesker som levde som jegere og samlere eller «ikke-jordbrukere». (s.137) Det betyr igjen at ordet lapp opprinnelig ikke var knyttet til hvilket språk disse menneskene snakket, men til hva slags levesett de hadde.

Kilde: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/135714/bidragti.pdf?sequence=1>